საქართველოს სოც.-ფედერალისტთა სარევოლიუციო პარტია | დრ. მთავარ კომიტეტის ორგანო.

სოციალისტ-ფედერალისტი

კვირა აპრილის 10

1921 წ.

№ 34

ფასი 50 მანეთი

რედაქციის მისამართი:
დამფუძნებელი კრების ქ. № 6
ტელეფონი 12—29

მიიღება ხელის მოწერა
„სოციალისტ-ფედერალისტზე“
სახლში მიტანით გაზეთი ღირს თვეში 1500 მან.

გაზეთ „სოციალისტ-ფედერალისტი“-ს
კანტორა სთხოვს ყველა დაწესებულებებს, რომ გაზეთისთვის მიჰმართონ პირდაპირ კანტორას, რადგანაც ექსპედიციაში დაიგზავნება მხოლოდ ქუდლებზე გასაკრავი ნომრები.

მეუღლე ალექსანდრე სამის ძე შვილებით და ვით, გიორგი, ვლადიმერ, ალექსანდრეს ქანი შვილისშვილები დიმიტრი და შურა ხმალაძეები და ძმები თამარა და სოფიო ხმალაძისანი აუწყებენ ნათესავს და ნაცნობებს, რომ კვირას, აპრილის 10-ს. გადახდილი იქნება ორმოცი დღის წირვა და პანაშვიდი ნიკოლოოზის ეკლესიაში

ქეთევან ივანეს ასული ხმალაძისა

სულის მოსახსენებლად. 756

სახალხო სახლთან არსებულ ქართულ წარმოდგენების მმართველი წრე აუწყებს საზოგადოებას ძვირფას მასწავლებლის წრის რეჟისორის

კოტე ნიკოლოზის ძე შათირიშვილის

გარდაცვალებას. პანაშვიდი საღამოს 6 საათზე ქვაშვეთის წმ. გიორგის ეკლესიაში დაკრძალვა კვირას ამა წლის აპრილის 10. 753

სახელმწიფო დრამის თეატრის დირექცია, რეჟისურა და მსახიობნი აუწყებენ საქართველოს მოქალაქეთ მსახიობისა და სახალხო სახლის რეჟისორის

კოტე შათირიშვილის

გარდაცვალებას. პანაშვიდი დღეს, აპრილის 9-ს საღამოს 6 საათზე. დაკრძალვა კვირას, აპრილის 10—12 საათზე კუკიის წმ. ნინოს სასაფლაოზე ქვაშვეთის ეკლესიიდან წირვისა და პანაშვიდის შემდეგ. 0

კვირას, აპრილის 10 ს 12 საათზე ვერის წმ. ნიკოლოზის ეკლესიაზე გადახდილი იქნება ორმოცი დღის პანაშვიდი ტრაგიკულად დაღუპული ძვირფასი მეგობრის

კოტე (კონსტანტინე) პოლიევქტის ძის კვიცარიძის

სულის მოსახსენებლად, რასაც აუწყებენ მეგობართ და ნაცნობთა მისი მოყვარული მეგობრები ანა (ანეტა) ავალიანი და შურა წერეთელი. 761

დავითი და კონსტანტინე ფანცულაიები დედით დით აუწყებენ ყველა მეგობრებს დასაფლავებას ძვირფასი და დაუვიწყარი ნათლიის

კოტე შათირიშვილის

კვირას, აპრილის 10-ს 12 საათზე წირვის და პანაშვიდის შემდეგ წმ. ნიკოლოზის სასაფლაოზე. 762

ხაძალადევის პლეხანოვის სახელობის მუშათა კლუბთან არსებულ ქართულ წარმოდგენების მმართველი სცენის მოყვარეთა წრე და გამგეობა მწუხარებით აუწყებს საზოგადოებას ქართული სცენის ნიჭიერი მსახიობის და რეჟისორის

კონსტანტინე ნიკოლოზის ძე შათირიშვილის

გარდაცვალებას. დაკრძალვა კვირას, აპრილის 10 ს 10—12 საათ. 760

საქართველოს სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტიის წევრთა საზოგადო კრება

შესდგება კვირას, 10 აპრილს დილის 10 საათზე

სახაზინო თეატრში.

დღის წესრიგი:
მიმდინარე მომენტი და სოციალ-დემოკრატიის ტაქტიკა.

ცენტრალური კომიტეტი.

11

სიმღერა გუნდისათვის

გუნიების გლოვა ვაჟას გარდაცვალებაზე

დიმიტრი არაყიშვილისა
სიტყვები ხოფ. გლახაშვილისა
გამოვიდა და იყიდება წერა კითხ. მაღაზიაში. 763

ს. გლახაშვილის

თხზულებათა II ტომი
მოთხრობები, რომანი „უცნაური“ და პიესები ნათ.
ამ ცოტა ხანში გამოვა
იყიდება წერა-კითხ. მაღ.:
მისი თხზულებების პირველი ტომი და ს. ტარუაშვილის სახ. ბუხჰალტერია. 763

მოსკოვი-კრემლი

ტელეგრამა

ლენინ, სტალინს, ს. რ. ც. ა. კ., ჩიჩერინს, სამხედრო რევოლიუციონურ კომიტეტს, ტროცკის, პეტროგრადში—ზინოვიევს, ხარკოვ-კიევში რაკოვსკის, ბაქო—ნარიმანოვს.

მთელი ქვეყნის მუშებს და ყველას, ყველას, ყველას.

ტფილისი აპრილის 5 ს.

დეე იცოდეს მთელმა ქვეყანამ, დეე იცოდეს ყველა ქვეყნის მშრომელებმა ის უკანასკნელი სისაძაგლენი, რომელნიც ჩაიდინა მენშევიკური მთავრობამ ტფილისიდან სამარცხვინო გაქცევის დროს. რამოდენიმე ათას მუშა კლუბების რიცხვში, რომელნიც უკან ხდებოდა დროის გაიტაცა საბოლოოდ გახრწნილმა მენშევიკურმა ბანდებმა, სრულიად უდანაშაულო ქალები ბავშვებით და მოხუცები, რომელთაც სცემდნენ და აწამებდნენ.

მენშევიკურ ჯალათების რამიშვილის, სულაქველიძის, ჟორდანიას და სხვ. გასროლებამ იქამდე მიაღწია, რომ ქუთაისიდან გაქცევის დროს მათ გამოიყვანეს ციხიდან რამოდენიმე კომუნისტი, მათ შორის მარგალიტაშვილი, შალვაა და სხვ. და მხეცურად წამების შემდეგ გაუღლიჯეს თავი და დანამახულის კალითი დაფლითეს, მათ გვამებზე დაასხეს ბენზინი და დასწვეს.

ასეთ მსხვერპლად მენშევიკური ჯალათებისა გახდა ამხ. ლეკიახი, თაბუკაშვილი, მუშურ-გლეხური წითელი არმიელი, უფროსი ყოფილ პარტიზანი უკრაინის საბჭოთა წითელი არმიის ჯავშნიანი კოლონისა (бронеколони), რომელიც ბრძოლის ველზე სიმამაცის გამოჩენისათვის დაჯილდოვებული იყო წითელი დროშით და სხვა ნიშნებით. ამხ. თაბუკაშვილი გასული წლის შემოდგომიდან სცხოვრობდა თავის ძმის სახლში ქუთაისის გუბერნიის ერთ-ერთ სოფელში, სადაც ის დაბრუნდა საბჭოთა რუსეთიდან დასასვენებლად. ამხ. თაბუკაშვილი სცხოვრობდა რა საქართველოში ჟორდანია-რამიშვილის მთავრობასთან, ყოველგვარი პოლიტიკის გარეშე ეჭირა თავი და მისი ერთად ერთი საქმე იყო თავის ერთად ერთ ძმის მცირე წლოვან შვილებზე—ობლებზე ზრუნვა. მიუხედავად ამისა, რომ შური ეძიათ წითელ არმიაზე ის 16 თებერვალს დააპატიმრეს და ყვირილის ციხეში მოათავსეს, ხოლო 6 მარტს დამით წამების შემდეგ დახვრიტეს. მასთან ციხეში მყოფ ამხანაგების სიტყვით ის გმირულად მოკვდა. მისი თხოვნა იყო მხოლოდ, რომ მისი ბედის შესახებ ეუწყებინათ წითელი არმიისა და მის ხელმძღვანელთათვის. საქართველოს სოციალისტურმა საბჭოთა რესპუბლიკის მთავრობამ დაადგინა თავის ხარჯით ტფილისში გადმოიტანოს ამხ. თაბუკაშვილის ცხედარი.

გაუმარჯოს მუშურ-გლეხურ არმიის დიდებულ მებრძოლ—გმირის ხსოვნას.

გაუმარჯოს სახელოვან მუშურ-გლეხურ წითელ არმიას—მშრომელთა მასების დამცველს.

გაუმარჯოს მსოფლიო პროლეტარულ რევოლიუციას.

საქართველოს რევოლიუციონური კომიტეტის თავმჯდომარე ფ. მახარაძე.

კავკასიის ფრონტის სამხედრო რევოლიუციონური კომიტეტის წევრი ორჯონიკიძე.

რუსული შაბლონი და საქართველოს [illegible]

იმ კომისიაში, რომელსაც იუსტიციის კომისარიატისაგან მიხდობილი ჰქონდა საქართველოში სასამართლოს რეორგანიზაციის პროექტის შედგენა, ძლიერ ფრიად მნიშვნელოვანი კითხვები, დაკავშირებული ჩვენი რესპუბლიკის ადმინისტრატიულ დანაწილებასთან და სახელმწიფო ენის ხმარებასთან.

1. ადმინისტრატიული დაყოფა.

საბჭოთა რუსეთის 1920 წლის დეკრეტის თანახმად, სასამართლო პოქმედეს მაზრის და ქალაქის რაიონის ტერიტორიაზე. ამა თუ იმ რაიონში მოსამართლეების რაოდენობის განსაზღვრა ეკუთვნის მუშათა, გლეხთა და წითელ არმიელთა საბჭოს საგუბერნიო აღმასრულებელ კომიტეტს, ხოლო დამტკიცება — იუსტიციის კომისარიატს (მუხ. 3). შემდეგ, მოსამართლეებს ირჩევს ქალაქში ქალაქის მუშ., გ. და წ. საბჭო, მაზრაში—მაზრის საბჭოთა აღმასრულ. კომიტეტი, მაგრამ ამტკიცებს მათ გუბერნიის აღმასრულებელი კომიტეტი ამ კომიტეტთან არსებული იუსტიციის განყოფილების დასკვნის მოსმენის შემდეგ. მოსამართლის უკან გაწვევა ანუ დათხოვნა მინდობილი აქვს იმავე გუბერნიის აღმ. კომიტეტს (მუხ. 13-15). იმ საჩივრების გასახილველად რომლებიც შეტანილი იქნება სასამართლოს განაჩენებზე და გარდაწყვეტილებებზე, რუსეთის დეკრეტის ძალით, ყოველ გუბერნიაში არსებობს სახალხო მოსამართლეთა საბჭო, უმაღლესი ორგანო, რომელსაც ეკუთვნის კონტროლი სასამართლოსთვის და კანონების ხამდვილი აზრის განმარტება.

ამ მოსამართლეთა საბჭოს თავმჯდომარეს, მის მოადგილეს და მუდმივ წევრთ ირჩევს გუბერნიის მოსამართლეთა ყრილობა და ამტკიცებს მუშ. გ. და წ. საგუბერნიო აღმასრ. კომიტეტი (მუხ. 83,86) მათი სიტყვით, რუსეთის დეკრეტით, სასამართლოს სტრუქტურა გულისხმობს სახელმწიფოს გუბერნიებად დაყოფას.

და აი კომისიის წინაშე დაისვა საკითხი, მისაღებია თუ არა ეს ჩვენი ქვეყნისათვის.

უზარმაზარ რუსეთის გუბერნიებად დაყოფა—ეს ბუნებრივიც არის და გასაგებიც: რუსეთის ცენტრს არ შეუძლია, თუ საგუბერნიო დაწესებულებანი არ იქნა, უშუალო დამოკიდებულება იქონიოს ყოველ მაზრებთან. მაგრამ პატარა საქართველოს ასეთი დანაწილება იქნებოდა ყოველივე აზრს მოკლებული, მით უმეტეს, რომ აფხაზეთს და აჭარას ენიჭება ავტონომია. საგუბერნიო საბჭოს და კომიტეტის დაწესება— ეს იქნებოდა მაზრისა და ცენტრის შორის ერთგვარი კედლის აშენება, დაუსრულებელი მიწერ-მოწერა, „ვოლოკიტა“, სახალხო საშუალების, შრომის და დროის ზედმეტი ხარჯვა. ამას ამტკიცებს გამოცდილებაც: ამ სამი წლის განმავლობაში, რაც კი დამოუკიდებელი საქართველო არსებობს, ჩვენი ქვეყნის მართვა-გამგეობაში არ ყოფილა გუბერნიებად დაყოფა, და ეს პრაქტიკულად საუცხოვო გამოდგა.

მეორეს მხრით, რაც მაზრაში კეთდება, უპირველეს ყოვლისა მაზრას უნდა ეკითხოს, მით უმეტეს მას საკითხის საბოლოო გადაწყვეტა არ ეკუთვნის.

რაც შეეხება კერძოდ უმაღლეს სასამართლოს, თვითეულ გუბერნიაში (კიდეც რომ აღადგინონ გუბერნიები) ცალკე სასამართლოს მოწყობა ჩვენს პატარა ტერიტორიაზე ზედმეტიც იქნებოდა და რთულიც. რუსეთის სქემით, მაზრებში და ქალაქებში არის სახალხო სასამართლოები, რომლებიც არჩევენ ყოველგვარ საქმეებს (გარდა რევოლიუციონურ ტრიბუნალებისა, რომლებსაც მიხ ოილი აქვთ უმთავრესად პოლიტიკური საქმეები).

თუ სასამართლოებმა კანონი დაარღვიეს ან სისწორით ვერ განჭვრიტეს და საქმე ვინმემ გაასაჩივრა, გუბერნიაში არსებული საბჭო სახალხო მოსამართლეთა გადასინჯავს განაჩენს, განმარტავს დეკრეტის თუ კანონის ჭეშმარიტ აზრს და საქმეს გადასცემს მეორე სახალხო სასამართლოს ხელახლა გადასაწყვეტად. თავისთავად ცხადია, რომ რამდენიც საგუბერნიო ძალაა სასამართლოა, იმდენივე სხვა და სხვა განმარტებაც და ერთი გუბერნიაში ერთნაირად ტარდება დეკრეტი ცხოვრებაში, მეორე გუბერნიაში მეორენაირად, მესამეში კიდევ სხვანაირად და ასე ბოლომდე. ამიტომ საბჭოთა რუსეთში ეს სამი წლის წინადაც უჩნდებ ისეთ ორგანოს, რომელმაც უნდა გააერთიანოს ყველა სასამართლოების პრაქტიკა, ერთნაირად განუმარტოს მათ კანონი და ერთნაირი ხელმძღვანელობა გაუწიოს მათ. ამ მიზნით ამ წლის მარტში გამოიცა დეკრეტი, რომლითაც ასეთ ორგანოდ მიღებულია უმაღლესი სასამართლოს კონტროლი.

რუსეთში ამგვარად არსებობს სასამართლოს სამი ინსტანცია: 1) სახალხო სასამართლოები მაზრაში თუ ქალაქში, 2) მათი ხელმძღვანელი სასამართლო გუბერნიაში და 3) ყველა სასამართლოების ხელმძღვანელი ორგანო—მოსკოვში. შეიძლება დიდი რუსეთისათვის ეს საჭიროც იყოს, მაგრამ ჩვენს პატარა სახელმწიფოში ეს ორი ხელმძღვანელი ორგანო (საგუბერნიო და ცენტრალური) სრულიად ზედმეტად უნდა ჩაითვალოს. საკმარისია იყოს სახალხო სასამართლოები მაზრებში და ქალაქებში, ხოლო გასაჩივრებულ განაჩენების შემოწმება და დეკრეტების განმარტება მიენდოს ერთს უმაღლეს ორგანოს—სახალხო მოსამართლეთა საბჭოს—ტფილისში.

ყველა ამ მოსაზრებათა გამო კომისიამ მიიღო შემდეგი სქემა: სახალხო მოსამართლეების რაოდენობას მაზრაში და მის პატარა ქალაქებში განსაზღვრავს მუშ., გ. და წ. საბჭოს მაზრის აღმასრულებელი კომიტეტი, ხოლო ამტკიცებს ამას იუსტიციის კომისარიატი. სახალხო მოსამართლეებს ირჩევს ტფილისში, ქუთაისში, ფოთში და ბათუმში ქალაქის მუშათა და გლეხთა საბჭოები, მაზრებში და სხვა პატარა ქალაქებში— ასეთივე საბჭოს სამაზრო აღმასრ

კომიტეტები, ხოლო ამტკიცებს მათ სრულიად საქართველოს საბჭოთა აღმასრულებელი კომიტეტი. გასაჩივრებულ განაჩენების განსახილველად და დეკრეტების განსამარტავად მთელ საქართველოში არსდება ერთი საბჭო სახალხო მოსამართლეთა. მას ეკუთვნის კანტროლი სასამართლოს სფეროში. ამ უმაღლეს სასამართლოს თავმჯდომარეს, მის მოადგილეს და მუდმივ წევრებს ირჩევს საქართველოს მოსამართლეთა ყრილობა და ამტკიცებს სრულიად საქართველოს საბჭოთა აღმასრ. კომიტეტი. უმაღლესი სასამართლო აწყობს თავის სესიებს მაზრებში და ამითი სამართალი „დაახლოვებულიც იქნება ხალხთან და სწრაფიც.

ასეთია პროექტი, რომელიც მიიღო კომისიის უმრავლესობამ, ჩვენი ქვეყნის მცოდნემ და გულშემატკივარმა; მაგრამ ეს არ მიიღეს კომისიის თავმჯდომარემ დიგუროვმა, სულ ახლა ჩამოსულმა ჩვენში, და კომისიის წევრმა იუზბაშევმა. იმათთვის რუსული შაბლონი რაღაც სახარებაა; რუსეთის დეკრეტში გუბერნიის კომიტეტი სწყვეტს რამეს, აქაც ასე უნდა იყოს; რუსეთის ყოველ გუბერნიაში არის უმაღლესი სასამართლო, აქაც ასე უნდა იქნეს.

ეს არის მათი პსიხოლოგია. ვნახოთ რას იტყვის იუსტიციის კომისარიატი—ნაზარეტიანი და ბროდსკი.

ამის შესახებ შემდეგ წერილში.

გარიშე.

პ რ ე ს ა

ამას წინად ჩვენ გაზეთში მოყვანილი იყო წერილი სომხურ გაზეთ „კარმის ასტღ“-დან მოქ. მაკინსიანისა, რომელიც ამტკიცებდა, რომ სომხის ინტელიგენტური ძალები აქ ტფილისში უნდა დარჩნენ და არ გაიგზავნონ ერევანში, როცა იქ აჯანყების ლიკვიდაცია მოხდება.

ჩვენი აზრი ამის შესახებ უკვე გამოვსთქვით (იხ. „სოც.-ფე-ტი“, № 29).

ამავე საკითხს ეხება მოქ. მანუკი გაზეთ „პრავდაში“. მოგვყავს მისი წერილი სავსებით.

„ამხ. მაკინსიანის წერილი“ „რა უნდა ვაკეთოთ ჩვენ ტფილისში“, უნებურად გვაიძულებს ვუთხრათ ბევრი რამ სომხეთელ ამხანაგებს. ამ წერილის რჩევა, რომ არ უნდა გაგვიტაცოს იდეამ სომეხ კომუნისტების ერევანში გაგზავნისა და პირიქით, უნდა დავრჩეთ ისინი ტფილისშიო“, წარმოადგენს ზედმიწევნით ნათელ მაგალითს იმისა, თუ რა შემცდარი წარმოდგენა აქვთ ზოგ სომეხ ამხანაგს თავის დანიშნულებაზე.

ძირითადი აზრი, რომელმაც უკარნახა ავტორს ასეთი რჩევის მოცემა, მდგომარეობს შემდეგში:—სომხეთი გაღატაკებულია, დანგრეულია და სისხლისაგან დაცლილი. რაიმე კულტურულ-ინტელექტუალური მუშაობის წარმოება იქ ობიექტიურად შეუძლებელია. მაშასადამე—საჭიროა სომხის კულტურულ ძალთა ტფილისში დაკავება.

ძნელია, რა თქმა უნდა, არ დავეთანხმოთ ამხ. მაკინსიანის მტკიცების პირველ ნაწილს. მართლადაც, სომხეთი ეხლა წარმოადგენს ნანგრევებს და არავითარ მუშაობაზედ იქ ლაპარაკიც არ შეიძლება, გარდა სომხის მშრომელ მასათა პირდაპირ ფიზიკურ გადაგვარებისაგან გადარჩენისა. მაგრამ ნიშნავს თუ არა ეს, რომ „არ უნდა გაგვიტაცოს სომეხ-კომუნისტების ერევანში გაგზავნის იდეამ“, არამედ უნდა ვაიძულოთ ისინი სომხეთის ფარგლებს გარეშე „აკეთონ კულტურული საქმე?“ განა ეს იმას არ ემგზავსება, რომ კაცი საყელოზე ზრუნავდეს, როცა მის კისერს სახრჩობელა ემუქრება?

ჩვენი აზრით ეს ავრეა.

მომუშავეთა სომხეთის საზღვრებს გარეშე დატოვებაზედ ლაპარაკი, რომ მათ განავითარონ ეროვნული ლიტერატურა, თეატრი და მუსიკა, როცა ქვეყანა სიმშილისაგან სულსა ლაფავს; „მომუშავეთა გაგზავნის იდეით არ გატაცება“, ისეთ მომუშავეთა, რომელთაც შეუძლიათ ცოტა რამ მაინც გააკეთოს, როცა ქვეყანა მოითხოვს მაქსიმალურ შემოქმედებითი ძალების გამოჩენას, მძიმე ტანჯვების შემდგომ—ამაზედ უფრო ზედაპირული ინტელიგენტური გაგება სომეხ-კომუნისტების მიზნებისა ძნელი წარმოსადგენია.

შეუდარებლის შედარება რომ ვსცადოთ, ე. ი. შევადაროთ საბჭოთა რუსეთის მდგომარეობა სომხეთის მდგომარეობას, მაშინ სრულიად გარკვევით შეიძლება ითქვას, რომ სომხეთის განადგურება და გაღატაკება ათასჯერ აღემატება რუსეთის განადგურებას. მაგრამ რუსეთში კომუნისტებმა უკვე დიდი ხანია წამოაყენეს ლოზუნგი: „ორთქლმავალი—აი ჩვენი დღეების მთავარი ფილოსოფიაო“, და პრაქტიკულადაც ატარებენ მას ცხოვრებაში. რუსეთში ამხ. ლუნაჩარსკი, ყველაზედ დიდი კულტურ[illegible], დღემდის უფრო მეტად სამხედრო, სასურსათო და საწარმოო მუშაობას ეწეოდა, ვინემ სახალხო განათლების და კულტურის საქმეს. სომეხ ამხანაგებმა და პირველ რიგში ამხ. მაკინსიანმა აქედან უნდა გამოიყვანონ შესაფერი დასკვნა თავისთვის.

„არ უნდა გაგვიტაცოს სომეხ კომუნისტების ერევანში გაგზავნის იდეამო“. მაშ რაღაზედ გაუკეთეს მათ მობილიზაცია მთელ რუსეთში? ნუ თუ იმისთვის, რომ ისინი ტფილისში ისხდენ და გააქანონ წინ სომხური ლიტერატურა და სომხის გლეხობა კი სიმშილითა და გაჭირვებისაგან იხოცებოდეს? თუ პირიქით, საჭიროა დროებით უკუვაგდოთ მთელი პოეზია, ლიტერატურა და... კულტურაც, იმ სახით, როგორადაც ესმის ამხ. მაკინსიანს, რომ მთელი ძალები მოვახმაროთ იმას, რათა მივსცეთ სომხის მშრომლებს არა კულტურული, არამედ ცოტად თუ ბევრად ადამიანური პირობები არსებობისა.

ამ კითხვებს ვაძლევთ ჩვენ ამხ. მაკინსიანს და წინდაწინ ვიცით, რომ გარდა ლოზუნგისა,—„ყველა სომეხ კომუნისტებო, გასწით სომხეთშიო!“ სხვა პასუხს ის ვერ მოგვცემს.

ინტელიგენტური შიში „კულტურის მთლიანობისათვის“ მაშინ, როცა საკითხი დგება თვით სიცოცხლის არსებობაზედ, არ არის და არც უნდა ჰქონდეს კომუნისტს.

ეხლა ჩვენ კულტურაზედ კი არ უნდა ვფიქრობდეთ. გვაქვს უფრო სერიოზული დანიშნულება. თუ გინდ ის, რომ გამოვკვებოთ სიმშილით დასუსტებული ბავშვები სომხის გლეხებისა“.

† სპეტაკი მსახიობი

დღეს დაკრძალავენ უდროვოდ დაღუპულ კოტე შათირიშვილის ნეშტს.

საზოგადოდ არტისტი უცნაური ფენომენია—იგი სიცოცხლეშივე განიცდის ტრიუმფს; სიკვდილის შემდეგ კი დიდხან არ რჩება იგი ადამიანის საგონრად. სხვა ხელოვანთ აქვთ რაღაც ხელსაწყობი მაინც, მსახიობი კი იყო .. შემდეგ კი... არარაობა ჰფარავს მის ხსოვნას: მომავალ თაობას არაფერი რჩება.

მაგრამ უფრო საგალალოა ქართველი არტისტის მდგომარეობა.

ამ ორიოდე წლის განმავლობაში ქართველმა სცენამ დაჰკარგა ათამდე დიდი ნიჭი: მესხი, იმხნელი, იფანიძე, გედევანოვი, შალიკაშვილი, მესხიშვილი და უკანასკნელად — შათირიშვილი.

მაგრამ უბედურება ის არის, რომ, ყველა ეს ხალხი იმ დროს გაემგზავრა სხვა ქვეყანაში, როცა ქართველი საზოგადოება აფორიაქებული იყო შინაურ თუ გარეშე მდგომარეობით და თავისი „უნარი დასაფლავებისა“ ვერ გამოიჩინა.

ყველა წავიდა „ჩუმად, ყრუად, უზეიმოდ“, თითქოს ქართულ ხელოვნებას ერთი ბეწვიც არ ჩამოვარდნია თავიდანო!

პირადად მე ძლიერი პატივისმცემელი ვიყავი კოტე შათირიშვილის ნიჭის და მეგონა, რომ მისი სიკვდილის გაგონებით—გული სავსებით ჩამექცეოდა, მაგრამ ეტყობა ადამიანი ორმაგი არსება ყოფილა,—ისე შევეჩვიეთ ამ ბოლო დროს ყოველგვარ უბედურებას, რომ ძვირფას მეგობრის დაკარგვამ მხოლოდ ოდნავი სინანული აღძრა ჩვენს გულში: რომ ჯერ კიდევ ახალგაზრდა და ენერგიით სავსე (53 წლისა იყო) ასე უდროოდ მოჰშორდა თავის საყვარელ სცენას და სიყმის მეგობრებს.

კოტე შათირიშვილი ეკუთვნოდა ოთხმოცდა მეათე წლებში განოსულ მსახიობთა პლეადას. თამაშობდა ეგრედწოდებულ ფატების როლს და როგორც ამ დარგის როლების მასახიერებელს, ბადალი არა ჰყავს დღემდე.

ბუნებით უხვი ნიჭით დაჯილდოვებული იძულებული იყო,—როგორც ყველა ჩვენი საზოგადო მოღვაწე,—სამსახურისთვის მიემართნა და თავისი არტისტიული ტემპერამენტი საანგარიშო ნოთქზე დაემარცვლა.

მსახურობდა ბუღალტრად ჯერ რკინის გზის სამართველოში, შემდეგ სათავ. დ. პ. საკრებულოში, ეროვნულ საბჭოში, პარლამენტში, დამფ. კრებაში ბოლოს კი—საბჭოთა მთავრობის კანცელარიაში. ყველგან დიდი პატივისცემა და სიყვარული ჰქონდა დამსახურებული. და განა ღირსი არ იყო? კოტე ხომ სპეტაკ პიროვნებად ითვლებოდა უწყინარ და საყვარელ ადამიანად? განა ვინმე დაივიწყებს მის მიერ განსახიერებულ ტიპებს რევიზორში („ხლესტაკოვი“), სიძე-სიმამრში („ცანცარა“), ადლუმში („მსუბუქაშვილი“), დავაში („მიხეილ“), დედის-ერთაში („ოთამი“) და სხვა წვრილმან როლებს, რომელთა შესრულებას არასოდეს თაკილობდა და ყოველთვის (თვით უსიტყვო როლებშიც კი) მხატვრულ განცდებს სთესავდა ხელოვნების მოყვარულ საზოგადოებაში.

უკანასკნელ დროს „მიზეზისა გამო სხვისა და სხვისა“ სცენაზე თამაში ერთბამად მიატოვა და რეჟისორობდა „სახალხო სახლში“ დღიდან მისი დაარსებისა. სახალხო სახლის სცენის მუშაკნი ალბად ბევრჯელ მოიგონებენ განსვენებულის დვაწლს თუ მუშაობას; [illegible] კი არ შეუძლიათ დღევანდელ არტ[illegible] თა [illegible] და და კითხულობდა: იქნებდა სა[illegible] დარგის შესახებ უცხო ლიტერატ[illegible] და მე ვიყავ მოწმე როცა სო[illegible] თვით დასვენების დროსაც კი [illegible]რის ხალისით ჰგეგმავდა „სახალხო [illegible]ლის“ სარეპერტუარო პიესებს.

კოტე შათირიშვილი მიწვეული აგრეთვე ქართულ სტუდიაში რე[illegible]რად, ბოლო დროს ქართული დ[illegible] რეჟისორობაზედაც დასთანხმდა, მ[illegible] უ[illegible]მობილმა სიკვდილმა არ დაინ[illegible] მოგვაშორა ჩვენი ტკბილი, ჩვენი [illegible]ანი და ინტელიგენტი კოტე.

მშვიდობით სპეტაკო ადამიან[illegible] მოკლე დროის მოსაგონებლად (რ[illegible]საც მედ[illegible]შენ წალვერში თითქმის [illegible]ველ ზაფხულს ერთ ოთახში ვატ[illegible]დით), მიიღე ეს ჩემი უკანასკნელი [illegible] ოხვრა და გწამდეს რომ შენს ს[illegible] პასუხს, შენს ჰროლა თეთლებს დ[illegible] ჰკვიანურ მასლაათს—არასოდეს [illegible]ვიწყებ და ცრემლის ასოებით ამ[illegible] თავ ჩემი გონების ფირფიტაზე,—

„მშვიდობით! მიგონებდე, არ გიწყინ!“

შენი ს[illegible]

კოტე შათირიშვილ[illegible] ხსოვნას

ბუნების უცვლელმა სიმკაცრემ [illegible]თულ სათეატრო ხელოვნებას კი[illegible]თი ჩუმი უწყინარი და პატიოს[illegible]შაკი მოსტაცა.

ჯერ კიდევ მაშინ, როდესაც კულტურის ბუნებრივი პროგრეს[illegible] თავიან კლანჭების ქვეშ იყო მო[illegible] უხეშ ხელის მიერ შეჩერებული [illegible]ლა სფეროში ქართული ენა და [illegible] დავიწყებული, მიყუჩებული იყო, შათირიშვილი მხნედ, მტკიცედ [illegible] უდრეკელად ემსახურებოდა იმ [illegible]რივ და ზნეობრივ წინმსვლელობ[illegible] წავლებულს, რომელსაც ქართულ[illegible]ტრი ჰქვიან, სადაც პირველად ჩვენი ერის სულისა და გრძნობ[illegible] ძრაობა, ათრთოლებული მამულ[illegible]რული და რომელიც შვიდი [illegible] წლის განმავლობაში ქართულ[illegible] თავს დასტრიალებს სამშობლო[illegible] [illegible] გ. შათირიშვილი ერთ-ერთი [illegible]სო მხნეობით ითვლებოდა [illegible] სცენაზე, რომელმაც შექმნა მთე[illegible]გი სახასიათო როლებისა და რო[illegible]

მეტაფიზიკოსის დღიური.

(გაგრძელება)

ისტორია კრებულია განუსაზღვრელ და დაუთვლელ ეპოქათა. ისტორია ასპარეზია მრავალ რიცხოვან მონადოლოგიურ არსებათა, ყოველი ინდივიდუალობა აქ თავისებურ გამოთქმას იძლევა. ასეთ პირველ ფენომენებს. ასეთ ერთი მეორისაგან განსხვავებულ კოლექტიურ მონადებს, ჩვენ კულტურებს უწოდებთ. ესენი გახლავთ ისტორიის სუბიექტები ყოველი მათგანი დამოუკიდებელი გზით ვითარდება, ყოველი მათგანი თავისებურ სიკვდილს ეწევა.

ყოველ კულტურას თავისებური გამოთქმის შესაძლებლობა აქვს მინიჭებული.

იგი ჩნდება, მწიფდება და ქრება და არასოდეს განმეორდება.

ყოველი ინდივიდუალური კულტურა უმაღლეს რანგის არსებას წარმოადგენს ისინი მაღალ უმიზნოების სფეროში იზრდებიან, როგორც ყვავილნი მინდვრად.

კულტურას აზრი, რეზონი არა აქვს, კულტურას მიზანი არა აქვს. იგი თვით მიზანია“. ახალი ისტორიული მეთოდი, რომელიც, სხვათა შორის შპენგლერამდისაც აღმოჩენილი იყო, მოითხოვს ისტორიულ პერსპექტივის ახალ მეთოდს.

ტრადიციული ისტორიული პერსპექტივა მუშაობდა 3 კატეგორიის, 3 პრინციპის ნიადაგზე.

პირველია მცნება კულტურულ მთლიანობისა. მეორე კონტინუალობის პრინციპი, და მესამეც პრინციპი ქრონოლოგიისა.

ეს ხელსაყრდნობები ტრადიციულ ისტორიისა შერყეულ უნდა იქმნას.

განუმარტავი მცნება კულტურისა, მატერიალურად ასახსნელი კულტურულ მცნებით უნდა შეიცვალოს. კონტინუიტეტისა და ქრონოლოგიის პრინციპები უნდა შეიცვალონ კოჰერენციისა და ჰომოლოგიის პრინციპებით, მართლაც კულტურის განმარტება არც ისე ადვილია.

ახალ ფილოსოფიას კულტურა წარმოდგენილი აქვს, ვითარცა კომპლექსი ღირებულებათა.

კულტურა გამოთქმა და სახიერობაა განსაზღვრულ ინდივინდუალურ თუ კოლექტიურ სულობისა. კულტურა უნდა გავიგოთ, როგორც ფორმად ქმნილი სულობა. თუ როგორ ხდება სულის ფორმად ქმნა, ამაზე ჩვენ არაფერი ვიცით. კულტურად ან კულტურები სულის, ან სულობის მეტყველებას ნიშნავენ.

ყოველ სულობას არსებობის და ქმნის პროცესსი უძღვის წინ. მაშასადამე, დაასკვნის შპენგლერი, კულტურაც ექვემდებარება განსაზღვრულ ხნოვანების კანონს, ზრდა, განვითარება და მოხუცება გაშლა, გაფურჩქვნა. აყვავება და შემოდგომა. პირველ ქმნა. ზენიტი, დაქვეითება და დაღუპვა. თუ განვითარებზე შეიძლება ლაპარაკი, მაშ ყოველი განვითარება, მეჩნიკოვის არ იყოს სიკვდილში პოულობს დასრულებასა და სრულყოფას.

მაგრამ როგორ უნდა შევამჩნიოთ ჩვენ კულტურის დასასრული?

ამის უმთავრესი ატრიბუტია ცივილიზაციის უმაღლესი განვითარება.

კულტურის თან მომდევრო,—საბედისწერო ტრაბანტია ცივილიზაცია, ხოლო ცივილიზაცია კულტურის ენტროპიად უნდა მივიჩნიოთ. ცივილიზაციის ამაღლებით კულტურა ქვეითდება, კულტურული შემოქმედების ძარღვი იყინება და ჩლუნგდება.

ნამდვილი კულტურა სულის სახიერებაა.

ცივილიზაცია განკერძოებულ ინტელექტისა. კულტურას სულობაში უდევს ფესვი.

ცივილიზაცია ჯვიმრასავით უნაყოფო და მოკლე ფესვიანი არსებაა.

ამიტომაც მთელი ერის ცივილიზაცია დიდ ქალაქში გროვდება.

პირველი გენიალობაა, მეორე რაციონალობა.

პირველი ლაღი შემოქმედების ნაყოფი, მეორე გონებით ნაცოდვილევი.

კულტურა ვატიკანია, სანპიეტრო, მილანის და კოლნის ტაძრებში გაყინული მუსიკა.

მეორე გიგანტიური ხიდები შპრეეზე, ტემზაზე და სენაზე, აპოკალიპსურ ცხოველებივით რომ დამხობილან.

კულტურა პოეზიით, ფილოსოფიით, ისტორიით, რელიგიით მეტყველობს.

ცივილიზაცია რკინის ენაა აიფელის კოშკისა და სიმენს შუკერტის და კრუპის გრანდიოზულ ქარხნების საყვირების ცივი კივილი. რკინის ლიანდაგების ქსელი მიწის გულს რომ რკალებით შემორტყმული აქვს გარშემო.

იმ იდეების წრეებიდან გამოსულისთვის ცხადია, რომ თუ კულტურა მხოლოდ გამოთქმაა სულობისა, ერთგვარი კოჰერენცის მოძებნაა საჭირო.

საჭიროა შევაკავშიროთ ცნება კულტურისა და ცივილიზაციისა.

კოჰერენცი მათემატიკასა და რელიგიას, ფიზიკასა და მეტაფიზიკას, მხატვრობასა და საინჟინერო აღმშენებლობას, პოეზიასა და და სახელმწიფო თეორიებს შორის. ეს კოჰერენც პრინციპი უნდა დაემყაროს სულობის გამოთქმის—კულტურის საფუძველზე.

უნდა მოიძებნოს ერთი განსაზღვრული კულტურის მოვლენათა საერთო კოჰერენცი.

მეორე საკითხია, პრობლემა ჰომოლოგიისა.

პრობლემა ჰომოლოგიისა, თანასწორ მნიშვნელოვანობას გულისხმობს.

ამასთან მოსდევს ერთგვარი შედარებითი მეთოდი კულტურულ ღირებულებათა გარჩევაში. ისტორიის ფილოსოფიის სამყაროში კულტურულ შედარებაზე იქნება ლაპარაკი.

შედარებითი მეთოდი ახალ ისტორიოგრაფიაში, შპენგლერის აზრით ისეთსავე ადგილს დაიკავებს, როგორც ძველ ისტორიოგრაფიაში მოთხრობითი მომენტი.

შპენგლერის წიგნში დიდის ოსტატობითაა ისტორიული ანალოგიები მოძებნილი. ალექსანდრე, ცეზარი და ნაპოლეონი, ოქროს ხანა ათინაში, ქვატროჩენტო ფლორენციაში. მედიჩელი და პერიკლეს.

სანიმუშოდ: „აილეთ ტრაგედია ნაპოლეონ ბონაპარტესი, მისი მიზანი იყო ისტორიაში, დასრულება დასავლეთის ცივილიზაციისა. ნაპოლეონი იმასვე ნიშნავს, რასაც ფილიპ მაკედონელი და დიდი ალექსანდრე ანტიკაში.

ნაპოლეონის იმპერია ფრანგული სისხლისა იყო, ხოლო ინგლისური სტილის.

ლონდონში დამუშავდა ევროპის ცივილიზაციის თეორია, ლოკის, შეფსბურის და კლერკლის ხელით, ეს თეორია პარიზში გადაიტანეს ბეილ', ვოლტერმა და რუსსომ. ამ ვაჭრული ინგლისური პარლამენ არიზმის სახელით იღვრებოდა სისხლი და სჭექდნენ ზარბაზნები, იენაში, მარენგოში, ვატერლოში ლაიპციგში და ბოროდინოში და ინგლისურმა სულმა ყველა ომებში გაიმარჯვა—დამარცხდა დასავლეთ ევროპის ე. ი. საფრანგეთის კულტურა.

პირველი კონსულის განზრახვა იყო არა ევროპის შემოერთება საფრანგეთისათვის, ეს იყო ალექსანდრესებური [illegible]ზრ. ხვა დიდი ცივილიზაციის თან“. (იხ. შპ. დ. დ.).

მაგრამ შპენგლერი ჰომოლ[illegible] ცარიელ ანალოგიებს არ [illegible]ულის.

ჰომოლოგია მისთვის მეთოდი[illegible] ლექსიის შედეგია.

ჰომოლოგია შედეგია ზოგად[illegible] ტურო-პარალელიზმისა.

ანალოგია—ისტორიულ იმპ[illegible]ზმის.

ალექსანდრემ ანტიკურ სა[illegible] დააფუძნა იმპერიალიზმი.

ბონაპარტემ თანამედროვეში.

ეს არის ჰომოლოგია შპენ[illegible]ენით.

ასეთი მეთოდებით ადარებს [illegible]ლერი დასავლეთ ევროპიულ [illegible]რას, ანტიკისას. ცოცხალ კუ[illegible] გარდაცვლილ ერების კულტ[illegible] ლიზაციას უყენებს პირდაპირ [illegible] დიურ ჰომოლოგიების საფ[illegible] სცდილობს იწინასწარმეტყველ[illegible] და ეტლი დასავლეთ-ევროპის [illegible]რისა.

ამასთან უარყოფილია ყოვე[illegible] მკვიდრეობა. ანტიკა და [illegible] ევროპა, ეს ორი სრულიად [illegible]დებელი კულტურ ფენომენება [illegible]კა დაიღუპა და რამოდენიმე [illegible] შემდეგ ინთება ევროპაში [illegible] კოლონი ცივილიზაციისა, ასე რ[illegible] მე იდეურ ან ანტროპოლოგიურ დროებაზე ლაპარაკი ეს ლეგენ[illegible] უწოდება შპენგლერი.

ამ ორ კულტურულ ზონას მას ეგულება არაბული კულტ[illegible]

გვიანი ანტიკა და ქრის[illegible] პლოტინი და ნეოპლატონიზმი დამავალი ეპოქა როდია, არამ[illegible] არაბიზმის პირველნიშნები.

(შემდეგი იქნება)

კოწია გამსახ[illegible]

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დღეს ხშირად იგონებენ როგორც ფეხუ-ტურთ, მოკეკლუცე-თავქარიანა როლების საუკეთესო შემსრულებელს.

მაგრამ მისი მოღვაწეობა ამითაც არ განისაზღვრებოდა.

სახალხო თეატრსაც დიდი სამსახური გაუწია განსვენებულმა, სადაც იგი ერთად ერთი დაუცხრომელი მუშაკად და მოყვარე რეჟისორად ითვლებოდა.

ოცდა ხუთი წელიწადი ემსახურა იგი ქართულ ხელოვნებას და არ არის არც ერთი მისი თანამსახური, რომ მისგან რაიმე ცუდი და უსიამოვნება ეგემოს.

მას ჯერ კიდევ ბევრი რამ შეეძლო გაეკეთებინა თავისი ქვეყნის სასარგებლოდ, წელთასიმრავლით არ იყო გამოწვეული მისი სიკვდილი და მით უმეტეს უფრო სასინანულოა მისი დაკარგვა დღეს, როდესაც ჩვენს ქვეყანას ეგზომ სჭირია ისეთი შრომის მოყვარე, გულკეთილი და გულმისავალი ადამიანი, როგორიც კოტე იყო.

ვინც ჩვენს თეატრთან როდისმე ცოტათი მაინც ახლო მდგარა და გაცნობია მის წარსულს, ეჭვს გარეშე ყოველთვის ღრმა პატივისცემით და სიყვარულით მოიხსენიებს და მოიგონებს მის სახელს.

ვინგ.

ახალი ამბები

გვთხოვენ გამოვაცხადოთ: ?. კაცი პირველი ქვეითა ათასეულის მე-5 გუნდისა ირაკლი სოლომონის ძე იოსელიანი აქნამდე არსად არ სჩანს და თუ ვინმემ რამე იცის მის შესახებ გვაცნობოს შემდეგ მისამართზე: ვერის დაღმართი ბინა ექიმი სიმონ ჯაფარიძისა ანნა იოსელიანს.

— **სახელმწიფო დრამის თეატრში.** დღეს მესამედ წარმოდგენილი იქნება „დამნაშავე“.

სამშაბათს, აპრილის 12-ს მეორედ „ღალატი“.

— დღეს, აპრილის 10, დილის 10 საათზე სახელმწიფო ოპერის თეატრის დარბაზში შესდგება **საქართველოს სოციალ-დემოკრატიულ მუშათა პარტიის წევრების კრება.** დღის წესრიგი: თანამედროვე მომენტი და საქართველოს სოც.-დემ. მუშათა პარტიის ტაქტიკა.—კრებაზე დასწრება შეუძლიათ მხოლოდ პარტიის წევრებს.

— **„პოეზიის დღე“** მაისს საქართველოს მწერალთა კავშირის საბჭო მართავს ტრადიციულ პოეზიის დღეს. დღის მომწყობ კომისიაში შედიან პოეტები: ტ. ტაბიძე, ს. აბაშელი, პაოლო იაშვილი, ომოლი მუშა და გრიშაშვილი.

— **პოეზიის აკადემია.** ქართულ ხელოვნების სასახლეში ეწყობა ქართულ პოეზიის აკადემია. პირველი საორგანიზაციო კრება დანიშნულია სამშაბათს აპრილის 12. მოხსენებებს წაიკითხავენ გრიგოლ რობაქიძე ტ. ტაბიძე და იაშვილი.

— **ცენ. სახ. ბიბლიოთეკის ხელის მომწერთა საყურადღებოთ:** თანახმად განათლების სამინისტროს საბიბლიოთეკო განყოფილების უფროსის განკარგულებისა, ცენ. ბიბლიოთეკის გამგე სთხოვს იმ ხელის მომწერლებს, რომელთაც განსაზღვრულ დროში არ მოუტანიათ წიგნები, დააბრუნონ სამი დღის განმავლობაში, წინააღმდეგ შემთხვევაში ხელის მომწერი გადაეცემიან გასამართლებლად სათანადო სამსჯავროს, თანახმად რევ. დროის წეს სა.

— **საქართველოს ხელოვანთა კავშირი.** დღეს, აპრილს 10, საქართველოს ხელოვანთა კავშირი მართავს მეორე ქართულ კლუბში (პლეხანოვის პრ. 129 ეხლანდელი მეორე სახალხო აუდიტორია) მუსიკალურ-ლიტერატურულ საღამოს. დაიდგმება ნაწყვეტები ოპერებიდან და შემდეგ ქართველი პოეტები წაიკითხავენ თავის ლექსებს. დასაწყისი საღამოს 7 ნახევარ ს. ბილეთები იყიდება კლუბის კასაში.

— **რევკომის წარმომადგენელთა ყრილობა.** აპრილის 6-ს შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატის ბინაზე შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარის კვირკველიას თავმჯდომარეობით გაიხსნა ტფილისის გუბერნიის რევკომების წარმომადგენელთა ყრილობა. ყრილობის გახსნას დაესწრო საქართველოს ს. ს. სახალხო კომისართა საბჭოთა თავმჯდომარე ფ. მახარაძე. შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარის მისალმების შემდეგ მოსმენილ იქმნა მოხსენებები ადგილებიდან. ყველა მომხსენებელმა ერთხმად აღიარა, რომ ამ ჟამად ადგილობრივ სამაგალითო წესიერება დამყარდა.

ყოველგვარ ბოროტმოქმედების რიცხვი შესამჩნევად შემცირდა. ადმინისტრატიული აპარატი ალგითობრივ მოეწყო. მცხოვრებნი მიესალმებიან ახალ ხელისუფლებას და გამოსთქვამენ არა მარტო ნდობას, არამედ ისწრაფვიან ყოველის მხრივ დაეხმარონ მას. ყრილობის პირველ დღეს მოსმენილ იქნა მოხსენებათა მხოლოდ ნაწილი. შემდეგი სხდომა გადაიდო ხუთშაბათს 7 აპრილისთვის. ყრილობა გასტანს რამდენიმე დღეს. დღიურ წესრიგში სდგას ადგილობრივ ხელისუფლების ორგანოების ორგანიზაციის ინსტრუქციის პროექტის განხილვა.

— **რკ. გზის საექსპლოატაციო ნაწილის უფროსად** დაინიშნა გრ. აბელიშვილი.

— **კაკალი მუშებს.** ქალაქის სასურსათო კომიტეტი აცხადებს, რომ ორშაბათიდან—11 აპრილს მუშათა მაგიდიდან დაურიგდებათ ჯგუფებს თითო გირვანქა კაკალი ულუფაზე.

— **იტალიის გემის მოსვლა.** გარეშე საქმეთა სახალხო კომისარიატის საინფორმაციო ბიურო იუწყება: მოვიდა იტალიის გემი „ალდო“ ფოსტა არ მოუტანია. მახლობელ დროში კონსტანტინეპოლიდან მოვა გემი „საქართველო“.

— **პირდაპირი მიმოსვლა ტფილის-ბათომს შუა.** სახალხო კომისართა საბჭოს თავმჯდომარის ამხ. მახარაძის სახელზე მოვიდა საქართველოს რესპუბლიკის რკ. გზ. უფროსის დეპეშა, რომ აპრილის 8-ს 19 საათზე მტკინარე რიონის ხიდზე გაიხსნა მატარებლების პირდაპირი მოძრაობა.

მუშათა წერილები

ფაქტიური თუ „ფიქტიური“ საქართველო?

დღიდან კომუნისტების ჩვენში შემოსვლისა, საზოგადოებაში და კერძოდ პრესაში ხშირად დაიწყეს წერა ჩვენი ე. ი. საქართველოს დამოუკიდებლობის შესახებ და ისეთი ატმოსფერა შეიქმნა, რომ თითქოს საქართველოს დამოუკიდებლობის საკითხი სადავო საკითხად იყოს გამხდარი და მკითხველთა თვალში(ც) ისეთი შთაბეჭდილება რჩება, თითქოს საქართველოს სამი წლის დამოუკიდებლად ცხოვრება ფიქტიური იყო, მხოლოდ დროული ამბავი და მეტი არაფერი.

ასეთი შექმნილი მდგომარეობა ქართველ საზოგადოებაში და განსაკუთრებით მშრომელთა შორის იწვევს ერთგვარ გულისწყრომას, გაუგებრობას და ნერვიულობას და უნდა სიმართლე ვსთქვათ, ეს ბუნებრივიც არის; ვინაიდან თუ რომ საქართველოს დამოუკიდებლობის მოპოებაში, რომელიც ქართველმა ტანჯულმა ერმა რუსეთის ხალხთან ერთად რუსეთის დიდი რევოლიუციის ბრძოლაში გამოჰგლიჯა იმპერიალისტურ რომანოვების სისხლიან დინასტიას, თუ ვინმემ მსხვერპლი და უდიდესი ხარჯი გაიღო,—ეს პირველყოვლისა გახლავთ—საქართველოს მშრომელი რევოლიუციონური დემოკრატია; და როდესაც მის თავისუფლებას სადავოდ ხდიან, ჩვენთვის ეს ამბავი საზედისწერო ხდება და ასეთ შემთხვევაში რასაკვირველია არ შეგვიძლიან გულზე ხელების დაწყობით დავკმაყოფილდეთ და მოვლენებს არ შევეკითხოთ:

რაშია საქმე? რა არის აქ სადავო? საქართველოს დამოუკიდებლობის საკითხი რათ უნდა დაისვას ხელახლად მორიგ საკითხად? ეს იმ დროს, როდესაც 26 მაისის აქტით შესრულდა საქართველოს ერის და რევოლიუციონური პროლეტარიატის უზენაესი ნებისყოფა და საქართველო დამოუკიდებელ სახელმწიფოდ იქნა აღიარებული, რომლის სულიერ და ბუნებრივ ლტოლვას ანგარიში გაუწია მთელმა ევროპამ და მათ შორის **პირველად რევოლიუციონურმა რუსეთმა?**

მართალია, გაზეთ „კომუნისტში“ (იხ. № 30) ამხ. კანი ამბობს რომ „მენშევიკებთან ერთად მოკვდა ფიქტიურად თავისუფალი და დამოუკიდებელი საქართველო და იშვა საქართველო, როგორც მშრომელთა სახელმწიფო, ნამდვილად დამოუკიდებელი და სუვერენული.“ ჩვენ ამხ. კანის სიტყვაში და გულწრფელობაში სურვილი არა გვაქვს ეჭვი ოდნავ ეჭვიც შევიტანოთ, მაგრამ არ შეგვიძლიან ამხ. კანს არ მოვახსენოთ, რომ—შეიძლება მოკვდა მენშევიკური მთავრობა და მენშევიკებიც, მაგრამ **არ მომკვდარა საქართველო როგორც სუვერენული და დამოუკიდებელი,** იმიტომ რომ საქართველო არ იყო მენშევიკების სახელმწიფო, საქართველო არსებობდა და იარსებებს კიდეც მხოლოდ და მხოლოდ ქართველი ერის სახით, მაშასადამე არსებითად აქ არავითარი **ცვლილება** არ მომხდარა გარდა იმ ფაქტისა, რომ საქართველოს, როგორც სუვერენულ სახელმწიფოს შინაგან ცხოვრებაში მოხდა მხოლოდ წეს-წყობილების და კანონმდებლობის სისტემის შეცვლა, რაიცა ადრე თუ გვიან უნდა მომხდარიყო.

ჩვენ ძალიან კარგად გვესმის ამხ. კანის სიტყვის მნიშვნელობა, როდესაც ის მენშევიკურ მთავრობის დროინდელ საქართველოს „ფიქტიურად“ იხსენიებს, ამხ. კანი უეჭველად ანგარიშს უწევს ჯერ მენშევიკურ იდეოლოგიის პოლიტიკას საქართველოში და მერე ევროპიულ ბურჟუაზიას ვილსონ ლოიდ ჯორჯების და კლემანსოების მეთაურობით რომელთა ლოცვა კურთხევით და შეიძლება ითქვას კიდეც მათი ზეგავლენითაც მიიღო საქართველომ დამოუკიდებლობის დასტური, მაგრამ ნუ თუ ამხ. კანი ერთი წუთითაც იფიქრებს, რომ მთელი ევროპა ბურჟუაზიულია? და განა უმაღლესმა კულტურულმა გერმანიამ მაშინ არ აღიარა საქართველოს დამოუკიდებლობა, როდესაც მის სახელმწიფოში, მთელ გერმანიაში რევოლიუციის ცეცხლი იყო დანთებული? და შემდეგ ისეთმა ხალხებმა, როგორებიც არიან შვეიცარია, არგენტინა და მრავალი სოციალისტური სახელმწიფოები არ გამოეხმაურნენ ქართველი ერის ხმას და მისი სამშობლო საერთაშორისო ოჯახის თანასწორ და სრულ უფლებიან წევრად არ მიიღეს ჯერ ფაქტიურად და მერე იურიდიულად? და ბოლოს აქ ხომ პირველობა რევოლიუციონურმა რუსეთმა იკისრა? ვიმეორებთ; რუსეთმა ხომ პირველმა აღიარა საქართველოს სუვერენიტეტი, რომელ ფაქტსაც თავის ტელეგრამით ერთხელ კიდევ ადასტურებს რუსეთის პროლეტარიატის ბელადი ლენინი? მაშასადამე საქართველო არც წინეთ ყოფილა „ფიქტიური“ რადგანაც შეურყევლად გვწამდა და ახლაცა გვწამს მტკიცედ, რომ ლენინის სიტყვა და მაგარი ნებისყოფა არც **წინეთ** და არც **ახლა** ფიქტიური არც იყო, არც არის და გვწამს არც მომავალში იქნება.

როგორც ჩვენ, სოციალისტ-ფედერალისტებს, ლენინსაც სწამს, რომ რევოლიუციის უმთავრესი მამოძრავებელი ძარღვი და ძალა არის ერთის მხრით საერთაშორისო პროლეტარიატი, როგორც კლასი და მეორეს მხრივ ერი, სახელმწიფო, როგორც მთლიანი ორგანიზმი. ეს მცნება ყოველ სოციალისტს უნდა ჰქონდეს შეგნებული და ვიმედოვნებთ, რომ შეიგნებენ კიდეც გულწრფელი რევოლიუციონერები ვისაც გული მართლა წითელი აქვს და არა შავი.

რაც შეეხება საქართველოს მენშევიკურ პოლიტიკას საქართველოს დამოუკიდებლობის საკითხში, ჩვენ, სოციალისტ-ფედერალისტებმა დიდი ხანია ვიცით, რომ ბურჟუაზიულმა მენშევიკურმა მიმდინარეობამ ვერც წინედ და ვერც სამი წლის ეროვნული სახელმწიფოს აღმშენებლობის პროცესში ვერ შესძლო შეეფასებინა იმ ძალისა, რომელიც არის უმთავრესი ფაქტორი ხალხთა მოძრაობისა და სოციალურ რევოლიუციისა, და თუ მაინცა და მაინც მენშევიკები მთელი სამი წლის განმავლობაში ქართველ ერს ებღაუჭებოდენ და ყველგან, სადაც ეს საჭირო იყო მისი სახელით ლაპარაკობდენ, ამას მხოლოდ პარტიული მოსაზრებით სჩადიოდენ.

ასე ესმის მენშევიკების მუშაობა ამხ. კანს და ჩვენი გაგებაც მათი მუშაობისა ასეთია. მათთვის არსებობდა „ფიქტიური“ საქართველო, ხოლო ფაქტიურად კი ფრონტი—რუსეთში დამარცხებული მენშევიკური პოზიციისა... ისინი წავიდნენ, მაგრამ ქართველები აქ დარჩნენ, თავიანთ დამოუკიდებელ სამშობლოში.

მუშა დ. მედია.

სოც.-ფედერ. პარტიაში

კრება ავლაბარში. დღეს, 10 აპრილს, საღ. 5 საათზე ავლაბრის პარტიულ ბიუროში (კახეთის ქ. № 2) შესდგება ავლაბარში მცხოვრებ სოციალისტ-ფედერალისტთა პარტიის წევრთა საერთო კრება. მოხსენებას გააკეთებს დრ. მთავარ კომიტეტის წევრი, და განხილული იქნება საორგანიზაციო საკითხები. დასწრება ყველა წევრისათვის სავალდებულოა.

—

სასწრაფო კრება: ორშაბათს, აპრილის 11-ს საღამოს 5 საათზე „სოც.-ფედერალისტის“ რედაქციაში მოწვეულია ქ. ტფილისის ყველა უბნებისა და საპროფესიო პარტიულ ორგანიზაციების წარმომადგენელთა სასწრაფო და გადაუდებელი კრება. **აუცილებლად უნდა დაესწროს ყველა წარმომადგენელი.**

—

კვირას მარტის 10 სოც.-ფედერალისტთა მთავარ ბიუროში ქალთა ორგანიზაციის ბინაზე მოხდება—ტფილისის მოსამსახურე სოციალისტ-ფედერალისტ ფერმაცევტთა საზოგადო კრება. განსახილველია გადაუდებელი საკითხები. ამხანაგები ვალდებული არიან უკლებლივ დაესწრონ. კრება კანონიერი იქნება რამდენიც უნდა დაესწროს და გაიხსნება სრულ 11 საათზე.

სოფ. საგარეჯოს თემი.

ახლო წარსულში უკმაყოფილო და იმედ გაცრუებული სოფლის გლეხობა, ძლიერ თავდაჭერით შეხვდა ახალ ისტორიულ მოვლენას იგი შიშით შეჰყურებდა ყოველივე მას, რაც ხდებოდა მისს გარშემო 17 თებერვლიდან, როგორც ტფილისის მიდამოებიდან პირველად მოაღწია საგარეჯომდი ზარბაზნის გრიალმა, ვინაიდან მას, ცნობილ მიზეზების გამო, ყალბი წარმოდგენა ჰქონდა ომის გამომწვევ მიზეზებზედ.

მაგრამ გაიარა ომის ქარბუქმა, გამოირკვა მდგომარეობა. საქართველომ შესდგა ახალ სოციალისტურ ხანაში მშრომელმა გლეხკაცობამ მოისურვა ორგანიზაციულად შეკავშირება.

საქართველოს დედა ქალაქმა ტფილისმა ამცნო პირველად აღმოსავლეთ საქართველოს ისტორიული აუცილებლობის ფაქტი და სოფლის გლეხკაცობა ელოდა ტფისიდან გზის მაჩვენებელს, ახალი აღთქმის ხელმძღვანელებს.

მაგრამ სანამ ტფილისის პროლეტარიატი, თავის ძმებს, სოფლის გლეხებს მიეშველებოდა ყველგან, თითქმის ყველგან გაჩნდენ ადგილობრივი საეჭვო ბატონ-პატრონები სოფლის დოვლათისა: გუშინდელი საეჭვო გვარდიის ოფიცერი, გუშინდელი ტოლსტოელ—ვეგეტარიანი, იდეური რუსიფიკატორები, რომელნიც საქართველოში ბოლშევიკების შემოსვლას ისე ხსნიან, როგორც მისს (საქართველოს) თვითმპყრობელ რუსეთის იმპერიის პროვინციად კვლავ აღიარებას და თავიანთი ბნელი საქმეების მოჰახრავებას ესწრაფვიან, ატოკდენ, ამოძრავდენ, და დაიწყეს პამპულაობა.

ეს ვაჟბატონები, რუსეთის ბოლშევიკებისაგან ლტოლვილნი, საქართველოს სტუმართ-მოყვარეობით მოსარგებლე მაწანწალანი, გუშინ მენშევიკების მზის მაძიებარნი და ბოლშევიზმის უმგზავსოთ მაძაგებელნი, უცბად გაწითლდნენ და თავიანთი თავი დარწმუნებულ თავდადებულ კომუნისტებად გამოაცხადეს.

ამნაირად ისინი დაიძრენ ტფილისისკენ ახალი ავანტიურულ კარიერის მისაღებად, რათა უკან სოფელში „უფლება-მოსილებად დაბრუნებულიყვნენ.

სოფელ საგარეჯოშიაც ეგრეთვე მოხდა:

ადგილობრივი ერობის ექიმი, ვინმე შახ-პარონიანცი, რუსეთის ბოლშევიკებისგან 6 თვის წინად ლტოლვილი, გუშინდელი, „ტოლსტოეც - ვეგეტარიანტებს“, რომელიც ბოლშევიზმს მიწასთან ასწორებდა, ვით „ოჩევიდეცი“ და ხალხში გავლენა მოიპოვა მით, რომ სახაზინო წამლებს უფულოდ ურიგებდა მათ, თუმცა, თავის სასარგებლოდ, ახდევინებდა ქველას, კვერცხს, პურს, და ყოველნაირ სურსათ სანოვაგეს, რაც საჭიროზე მეტი ტფილისს გაჰქონდა და რაიც გლეხს ასჯერ მეტი უჯდებოდა წამალი, ვინემ მისი ნამდვილი ღირებულება; და კიდევ სოფლის სლესარი ვინმე კუპერმანი, გამოეშურენ ტფილისს რათა მიეღოთ სათანადო მანდატები ადგილობრივი რევკომის შესადგენად.

ეგრეც მოხდა, ისარგებლეს რა არეული დროით, გარდამავალი ხანით, მათ რაღაც მანქანებით, შეცდომაში შეიყვანეს ერთი პასუხ... ...გა... განი და მანდატები ...ორი პრო აგანდის—კომუნის...ხლებით.

შახპარონიანც—კუპერმანის რეცეპტით ჩამოყალიბდა ადგილობრივი რევკომის შემადგენლობა, რომლის მწევრთა უმრავლესობა ხალხისათვის მიუღებელი იყო, ხოლო უმცირესობისათვის რევკომში მუშაობის სურვილი მიუღებელი.

მაგრამ შახპარონიანცი ყველას ემუქრებოდა: „დაგიჭერ“, „саставлю работать“, откажемая в „ч—ка“ отправлю“-ო.

მისივე რეკომენდაციით იქმნა დაყენებული მილიცის უფროსად ვინმე გაგიევი, ყოფილი ოფიცერი გვარდიისა.

რევ-კ-მის ჩამოყალიბების შემდეგ შახპარონიანცმა მიინიჭა უფლება ჩხრეკის მანდატების წესისა, გამოაცხადა თავისი-თავს ადგილობრივ კომუნისტურ პარტიის თავმჯდომარედ და თავის განკარგულებაში დაიტოვა მილიციის უფროსი გაგიევი.

ამის შემდეგ შახპარონოვ—გაგიევი ჯირითობენ სოფლად, მიდის ჩხრეკაწიოკება მცხოვრებლებისა.

გოგიევი შახპარონიანცის ორდერით—ჩხრეკდა, ვინც არ მოსწონს მას, ეძებს „ყველსფერს“ და მიაქვს, რაც მას მოეპრიანება.

ყოველივე ეს ხდება რევკომის გარეშე, მისი თავმჯდომარის უცნობლად, რადგან კომუნისტური პარტიის თავმჯდომარე შახპარონიანცი ნამდვილი დიქტატორია.

საჭიროა დაუყონებლივ სასტიკი ყურადღების მიქცევა და ბოლოს მიღება ასეთი არა ნორმალობისა, თორემ სოფლის გლეხობა, მუშა-გლეხურ ხელის უფლების მაგიერ მიიღებს ავანტიურისტ—კარიერისტების ხელის უფლებას.

29 მარტი 1921 წელს ს. საგარეჯო.

აკაკი ბაქრაძე.

დეკრეტი № 17

საქართველოს რევოლიუციონური კომიტეტისა მიწის შესახებ.

საქართველოს საბჭოთა მთავრობა მთელი ხალხის წინაშე აცხადებს, რომ მიწის საკითხის გადაჭრა უნდა მოხდეს მხოლოდ მშრომელთა სასარგებლოდ შემდეგ საფუძვლებზე:

1. ყველა მიწები მთელი მშრომელი ხალხის კუთვნილებას შეადგენს. მიწის ყიდვა-გაყიდვა, მისი იჯარით ან რაიმე სხვა სახით ვისმეზე გადაცემა ისპობა.

2. ის მიწები და სხვალი მამულები, რომლებიც ყოფილი მთავრობის დროს ჩამოურთმეველი შერჩათ კერძო მემამულეებს, ეკლესიებს, მონასტრებს და სხვა სხვილ მფლობელთ, შენობებით, ყოველივე ინვენტარით, სამეურნეო იარაღებით ერთმევათ დღევანდელ მფლობელთ სრულიად უსასყიდლოთ და წინეთ ჩამორთმეულ მიწებთან ერთად ჩაირიცხებიან მიწის სახელმწიფო ფონდში და გადადიან მშრომელთა სასარგებლოდ.

შენიშვნა: ეს მუხლი არ ეხება წვრილ და საშუალო მფლობელთ; ამ კატეგორიის მფლობელები პირიქით მიიღებენ დასამუშავებლად მიწის საკმაო რაოდენობას თავის ოჯახის მოთხოვნილებათა დასაკმაყოფილებლად.

3. სამოსახლო ადგილები (ეზოები) პატარა ზომისა სოფლად და ქალაქად პატარა ბაღებით და ბოსტნებით დღევანდელ მფლობელთა სარგებლობაში დარჩება, ხოლო მიწის ამ ნაკვეთების სიდიდე განსაზღვრული იქნება ცალკე დაპატიებითი კანონით, თანახმად ამა დეკრეტის მეექვსე მუხლისა.

4. ყველა როგორც წინეთ, ისე ამ დეკრეტის ძალით ჩამორთმეული მიწები მთელ შენობებით ყოველგვარი მოწყობილებით, სამეურნეო ინვენტარით გადაირიცხება მიწის სახელმწიფო ფონდში და გადადის ადგილობრივ (სათემო, სამაზრო ან საგუბერნიო) გლეხთა დეპუტატების საბჭოების პირდაპირ განკარგულებაში; სანამ კი ასეთები არ შემდგარან, ეს მიწები გადავა სათანადო რევოლიუციონურ კომიტეტების განკარგულებაში. ყველა ეს ორგანოები მიწის საკითხის მოწესრიგების საქმეში სახელმძღვანელო დირექტივებს ღებულობენ მიწათმოქმედების სახალხო კომისარიატისაგან.

5. ჩამორთმეული ან ჩამოსართმევი მამულის რაიმე დაზიანება ან გაფუჭება, რომელიც ამიერიდან შეადგენს სახალხო კუთვნილებას, გამოცხადებულია სასტიკ დანაშაულად, რაც დასჯილი უნდა იქნეს რევოლიუციონური კანონით.

გლეხთა დეპუტატების სათემო და სამაზრო საბჭოები ან რევოლიუციონური კომიტეტები ღებულობენ ყოველივე საჭირო ზომებს მიწების ჩამორთმევის დროს სასტიკი წესრიგის დასაცავად.

6. ყოფილ სოფლის საზოგადოებაში ან თემში დაუყონებლივ უნდა შესდგეს უმიწაწყლო და საშუალო მიწა მშრომელთაგან, ე. ი. ღარიბი გლეხკაცობისაგან, მიწის კომიტეტები, რომლებიც მიწათმოქმედების სახალხო კომისარია-

ტის და სამაზრო გლეხთა დეპუტატების საბჭოს ან რევოლიუციონური კომიტეტის წარმომადგენლებთან ერთად ახდენენ მიწის ჩამორთმევას (კონფისკაციას) და ადგილობრივ პირობების მიხედვით განსაზღვრავენ როგორც მიწის იმ ნორმას, რომელიც უნდა ჩამორთმეულ იქნას, აგრეთვე მიწის იმ ნორმას, ანუ რაოდენობას, რომელიც უნდა გადაეცეს გლეხკაცობის ცალკე ოჯახებს სასარგებლოდ მიწის არსებული ფონდიდან, გარდა იმ მამულისა, რომელთა მოვლა პატრონობა და დამუშავება თანახმად ამ დეკრეტისა დაკისრებული აქვს თვით სახელმწიფოს ან თემს. (მუხ. 7).

7. სხვა მამულები, სადაც გაშენებულია სასოფლო-სამეურნეო მნიშვნელობის და მაღალი კულტურის პლანტაციები, სანერგეები, ბაღები, ორანჟერეები და სხვ. არ იქნებიან დანაწილებულნი, არამედ გადაიქცევიან კულტურულ-მაჩვენებელ სახალხო მამულებად და გადაეცემიან თავის სიდიდის და მნიშვნელობის მიხედვით სახელმწიფოს ან ადგილობრივ საბჭოების განკარგულებაში.

შენიშვნა: აგრეთვე ჯიშიანი ოთხფეხის ან ფრინველის მოშენებელი ყოველი კერძო წარმოება უნდა გამოცხადდეს სახალხო ქონებად და უნდა გადაეცეს თავისი სიდიდის და მნიშვნელობის მიხედვით სახელმწიფოს ან თემს.

8. საბჭოთა მთავრობა, როგორც სასოფლო მეურნეობის წარსამატებლად და განსავითარებლად, ისე მშრომელი მასის საკეთილდღეოდ განსაკუთრებულ ყურადღებას მიაქცევს სათემო ანუ კოლექტიური მეურნეობის სხვა და სხვა ფორმების (კომუნის, არტელების და სხვა) შემოღებას და ზრდა განვითარებას. კოლექტიურ მეურნეობაში მოწვეულ უნდა იქნენ სოფლის პროლეტარები და ნახევარ პროლეტარები ანუ ის გლეხები რომელთაც ან სრულებით არა აქვთ საკუთარი მეურნეობა, ან თუ აქვთ მეტად უმნიშვნელო, ე. ი. არ მოეპოვებათ არც საკმაო მიწა და არც სამეურნეო იარაღი მის დასამუშავებლად ასეთ კომუნებს თუ არტელებს განსაზღვრულ პირობებში გადაეცემა თავისუფალი მიწის ნაკვეთი, გარდა ამისა სახელმწიფო აღმოუჩენს მათ როგორც აგრონომიულ დახმარებას, ისე ნივთიერ სახსარსაც, მიწის დამუშავების საუკეთესოდ მოსაწყობად.

9. მიწის წიაღი. მადნეულობა, ნავთი ქვანახშირი, შავი ქვა, მარილი და სხვა, აგრეთვე ტყეები, მდინარეები და ტბები, რომელთაც აქვთ სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობით, გადადიან სახელმწიფოს განსაკუთრებულ სარგებლობაში. ყველა პატარა მდინარეები, ტბები და ტყეები (ბუჩქნარები) გადადიან სათემო სარგებლობაში, რომელთაც განაგებენ ადგილობრივი თვითმმართველი ორგანოები გლეხთა დეპუტატების საბჭოები).

10. მიწით სარგებლობის უფლება ეძლევა საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკის ყველა მოქალაქეს განურჩევლათ სქესისა ვინც კი ინდომებს მიწის დამუშავებას საკუთარის შრომით თავის ოჯახის დახმარებით ან ამხანაგობით და მხოლოდ იმ დრომდე, სანამ შეიძლება მიწის მუშაობა. მიწის მშრომელი, რომელთაც მოხუცებულობის ან დასახიჩრების გამო სამუდამოდ დაეკარგათ მუშაობის უნარი, კარგავენ უფლებას მიწით სარგებლობისას, ხოლო სამაგიეროდ სახელმწიფოსაგან იღებენ დახმარებას პენსიის სახით.

ამ გზით ჩამორთმეული მიწის ნაკვეთები გადადიან სახელმწიფოს საადგილმამულო ფონდში, უპირატესობა ამ ნაწილების მიღებისა ეძლევა ახლობელ ნათესავებს იმ პირისა და მისივე ჩვენებით, რომელსაც ჩამოერთვა მიწა.

11. ყველა მიწის მუშაკი, უმიწაწყლო თუ მცირე მიწის მქონებელი გლეხი სახალხო, საფონდო მიწიდან მიიღებს საკმაო მიწას, რაც უზრუნველყოფს მის და მისი ოჯახის არსებობას.

12. ვინაიდან რომელიმე ადგილას მიწის სიკლებე და არსებული ფონდი საკმაო არ იქნება, ყველა ადგილობრივ მცხოვრებთა დასაკმაყოფილებლად შესაძლებელია მოხდეს გადასახლება ერთი ადგილიდან მეორე ადგილას. ამ შემთხვევაში გადასახლების მოწყობა და აგრეთვე ამის გამო გამოწვეულ ხარჯებს და გადასახლებულებისათვის საჭირო სამეურნეო იარაღების მიწოდებას კისრულობს თვით სახელმწიფო. თვით გადასახლება უნდა მოხდეს ნებაყოფლობით და არავითარ იძულებით მოქმედებას ადგილი არ უნდა ჰქონდეს.

13. ვინც ამ ქონებრივი გადატრიალების დროს დაზარალდება, მას აქვს უფლება მხოლოდ საზოგადოებრივ დახმარებაზე იმ დრომდე, სანამ ის ახალ პირობებს შეეწყობა.

14. ჩამორთმეული მიწების მთელი სამეურნეო ინვენტარი, ანუ სამეურნეო იარაღები, მაშინები, პირუტყვი და სხვა უსასყიდლოდ გადადის თავისი სიდიდის და მნიშვნელობის მიხედვით სახელმწიფოს ან თემის სარგებლობაში.

15. ამ დეკრეტის ძალით ყოველგვარი გადასახადი მიწაზე საქართველოს სოციალისტური საბჭოთა რესპუბლიკის ტერიტორიაზე სამუდამოდ ისპობა.

16. ამ დეკრეტის გამოქვეყნების დღიდან გაუქმებულია ყველა მიწის კანონები, რომლებიც იქნენ გამოცემული სხვა და სხვა მთავრობისაგან 1921 წ. 25 თებერვლამდე, როგორც მაგალითად 1917 წ. 16 დეკემბრის, 1918 წ. მარტის 7-ს, 1919 წ. 28 იანვრის და 1920 წ. 10 თებერვლის.

17. იმ უმიწა-წყლო ან მცირე მიწიან გლეხებს, რომლებმაც ყოფილ მთავრობის დროს მიწა შეიძინეს მიწის ფონდიდან ფულზე,—ნაყიდი მიწა რჩება მის სარგებლობაში ამ დეკრეტის საფუძველზე ხოლო გადებული ფული უნდა დაუბრუნდეს ხაზინიდან.

18. საბოლოოდ დაწვრილებითი კანონი მიწის საკითხის მოსაგვარებლად და ცხოვრებაში გასატარებლათ ამ დეკრეტის საფუძველზე გამომუშავებული და გამოქვეყნებული იქნება სულ ახლო მომავალში.

რევოლიუციონური კომიტეტის თავმჯდომარე და მიწათმოქმედების სახალხო კომისარი ფ. მახარაძე; რევკომის მდივანი შ. გაბრიჩიძე.

1921 წ. აპრილის 6
თბილისი—სასახლე.

გაჩხრეკის წესები

(ბრძანება)

კონტრრევოლიუციისა, შპიონაჟისა, სპეკულიაციისა, თანამდებობის, პართა ბოროტმოქმედებისა და ბანდიტიზმის წინააღმდეგ მებრძოლ საქართველოს საგანგებო კომისიისა.

უკანასკნელ დროს ქალ. ტფილისში და მასთან ახლო მდებარე რაიონებში გახშირდა შემთხვევები მოქალაქეთა გაჩხრეკისა გაძარცვის მიზნით სისხლის დამნაშავე ბნელ ელემენტების მიერ, საქართველოს საგანგებო კომისიის და ხელის უფლების სხვა ორგანოების სახელით.

სდგას რა საქართველოს სოციალისტურ საბჭოთა რესპუბლიკის რევოლიუციონურ წესრიგისა და რესპუბლიკაში მცხოვრებ მოქალაქეთა პიროვნების უზრუნველყოფის ნიადაგზე, და აგრეთვე აქვს რა დასახული მიზნად დაუზოგავად გაუსწორდეს იმ ელემენტებს, რომლებიც გაძარცვის მიზნით ესხმიან თავს ყოველ მოქალაქის საკუთრებას, საქართველოს საგანგებო კომისია ამით აცხადებს საყოველთაოდ, რომ საგანგებო კომისიის წარმომადგენლებმა უნდა აწარმოვონ გაჩხრეკა თანახმად საქართველოს რევკომის აპრილის 6 № 31 ბრძანებისა:

1) საქართველოს საგანგებო კომისიის წარმომადგენლებს შეუძლიათ აწარმოონ გაჩხრეკა ყოველთვის-ღამით და დღით თანახმად საგანგებო კომისიის თავმჯდომარის ამხ. ცინცაძის და მის მოადგილის მიერ ხელმოწერილ ორდერისა საქართველოს საგანგებო კომისიის სადღერბო ბეჭდის ზედასმით.

2) გაჩხრეკა სწარმოებს სახლის კომიტეტის თავმჯდომარის ან წევრისა, ორი მოწმის და აგრეთვე იმ პირის თანდასწრებით, რომლის ბინაზედაც ხდება გაჩხრეკა.

3) გაჩხრეკას ტექნიკურად აწარმოებს მხოლოდ ის პირი, ვის სახელზედაც არის გაცემული ორდერი, ან და ჩხრეკა ხდება ამ პირის მინდობილობით, რაც უნდა იქნეს აღნიშნული ოქმის შედგენის დროს შენიშვნის სახით.

4) გაჩხრეკის დამთავრებისას ის პირი ვინც აწარმოებდა გაჩხრეკას, ვალდებულია შეადგინოს ოქმი სამ ცალად რომელშიაც შეტანილი იქმნას გაჩხრეკილი პირის განცხადება ან პრეტენზია განცხადება უნდა ეხებოდეს იმ უკანონობას, რომელიც შესაძლებელია ჩადენილ იქნეს გაჩხრეკის დროს და გამოიხატოს ნივთების დაკარგვაში, უხეშ მოპყრობაში და სხვა.

5) ოქმის დასრულებისას. სამივე ცალს უნდა მოაწერონ ხელი იმ პირებმა, რომლებიც გაჩხრეკას დაესწრნენ ოფიციალურად, ე. ი. სახლის კომიტეტის წარმომადგენლებმა, ორმა შემთხვევით დამსწრე პირმა, იმ პირმა ვინც გაჩხრეკილ იქმნა და საქართველოს საგანგებო კომისიის ან იმ ორგანოს წარმომადგენელმა, რომლის მიერ იქნა გაცემული ორდერი.

ამასთანავე ოქმის პირველი ცალი მიაქვს საგანგებო კომისიის წარმომადგენელს, მეორე იმ პირს, რომელიც იქნა გაჩხრეკილი, ხოლო მესამე სახლის კომიტეტის წარმომადგენელს, რის შესახებაც უკანასკნელნი აწერენ ხელს ოქმის პირველ ცალს.

6) ყველაფერი, რაც კი გაჩხრეკის დროს იქნება აღმოჩენილი, როგორც მაგალითად: პროდუქტები, საქონელი და სხვა, რაც აღემატება დადგენილ ნორმას, თანახმად არსებულ კანონებისა, საქმის შესახებ გადაწყვეტილების გამოტანამდე რჩება დაბეჭდილი იმ ადგილზე სადაც აღმოჩენილ იქნა, სახლის კომიტეტის წარმომადგენლების პირად პასუხისმგებლობის ქვეშ.

7) ბეჭდის ახსნა ან და საქართველოს საგანგებო კომისიის მიერ დღეს დაბეჭდილ ნივთებისა და საქონლის გადაცემა, ან ამოღება თანახმად მე-6 მუხლისა, შეუძლია მხოლოდ საგანგებო კომისიის წარმომადგენელს, თუ მას ამისათვის საგანგებო რწმუნებულება აქვს.

8) იმ პირის პრეტენზიები, რომელთანაც მოხდა გაჩხრეკა ნივთის დაკარგვისა, ჩხრეკის მწარმოებლის მხრით უხეშ მოპყრობის ან სხვა შესახებ, თუ თავის დროზე არ იქნა შეტანილი ოქმში თანახმად მე-4 მუხლისა, ან და თუ ორი დღის განმავლობაში არ იქნა განცხადებული იმ ორგანოში, რომლის ორდერითაც მოხდა გაჩხრეკა, ან დატუსაღება, შემდეგში განხილული არ იქნება.

9) თხოვნები მომხდარ გაჩხრეკისა და ბეჭდის ახსნის ან სხვა შესახებ, უნდა შეტანილ იქნეს წერილობით საქართველოს საგანგებო კომისიის კომენდატურასთან არსებულ ცნობების მიმცემ მაგიდაში.

ყველა ის პირი, ვინც მოინდომებს მოახდინოს გაჩხრეკა დადგენილ ორდერის გარეშე, თანახმად 1 მუხლისა, და თავის თავს საქართველოს საგანგებო კომისიის ან ხელისუფლების სხვა ორგანოთა წარმომადგენლად დაასახავს, დაუყონებლივ უნდა დატუსაღებულ იქნეს ახლო მდებარე სამილიციო კომისარიატების საშუალებით და უნდა წარედგინოს საქართველოს საგანგებო კომისიას, დასასჯელად რევოლიუციონური დროის კანონების სრული სიმკაცრით, უდიდესი სასჯელის განჩინებით-დახვრეტითაც კი, როგორც მშრომელთა მტრებისა. რომელნიც არღვევენ მოქალაქის მყუდრო და მშვიდობიან ცხოვრებას და ლახავენ საქართველოს მუშათა და გლეხთა მთავრობის სიმტკიცეს.

შენიშვნა. გაჩხრეკის უფლება აქვთ: საქართველოს საგანგებო კომისიას, სისხლის სამართლის ორგანოებს, სასამართლოს საგამომძიებლო დაწესებულებებს და ჯარის საგანგებო განყოფილებას-ჯარის ნაწილებში

საქართველოს საგანგებო კომისიის თავმჯდომარე კ. ცინცაძე. საადმინისტრაციო ორგანოების სამართველოს უფროსი ვ. წივწივაძე. მდივანი იაშვილი.

მუშათა შორის

მიწის და ტყის მწარმოებელთა შორის.

კვირას, აპრილის 3 შესდგა კრწანისის, ორთაჭალის, ნავთლუღის და ვერის ბაღის, მიწის და ტყის მუშაკთა საერთო კრება საწარმოვო პროფესიონალური კავშირის დასაარსებლად. კრებას თავმჯდომარეობდა გ. ბარამიძე და მდივანობდა სტურუა.

კავშირის დაარსებისა და მნიშვნელობის შესახებ მოხსენება გააკეთეს ტფილისის მიწისა და ტყის „მწარმოებელი დროებით გამგეობის წევრებმა.

სოც.-ფედერალისტების მხრით მისასალმებელი სიტყვა წარმოსთქვა ამხ. ი. ასათიანმა. კრებაზე პირველად გაისმა წვრილ მუშა-მოსამსახურეთა გაბედული ხმა, რამაც ძლიერ შეაფიქრა ზოგი მსხვილი მამულების მეპატრონენი და მებაღეები.

მებაღეებმა ცნობილი ნაბდიკოვ-კოხრეიძეების კომპანიამ ჩაიქოლი ატეხა და შეეცადა წვრილ მებაღეთა და მუშათა შორის განყოფილების ჩამოგდებას, სხვა და სხვა ოთხოვნილებებითა წინადადებებით. ნაწილობრივ კიდევაც იყოლიეს ზოგი წვრილი მშრომელი მებაღეები და კრებას გამოყვენ, მაგრამ ეს უკანასკნელნი მალე გამოერკვენ და ისევ უბრუნდებიან საერთო კავშირის.

კრებამ ერთხმად, გადასწყვიტა დაარსდეს ხსენებული რაიონების საერთო მწარმოებელი „მიწისა და ტყის" პროფესიონალური კავშირი და მთელის შემადგენლობით ჩაეწერონ არსებულ ტფილისის მიწისა და ტყის „მწარმოებელ კავშირში".

არჩეული იქმნა კავშირის კომიტეტში: ე. ბარამიძე (თავმჯდ.) ი. ასათიანი (თავმჯ. ამხ.) ა. ყურაშვილი (მდივანი) ი. ბოლქვაძე და ფილია.

მეაბრეშუმეთა საყურადღებოთ

თანახმად სთავროფის დადგენილებისა იმ მეაბრეშუმეთ, რომელთაც გასულ წლის პარკის მოსავალი ჩააბარეს ქვემოაღნიშნულ ორგანიზაციებს და სათანადო ბარათებიც (კვიტანციები) ხელში აქვთ მიეცემათ სალ. აბრეშუმის თესლი და დამატებითი ავანსის სახით სამი ათასი მანეთი ფუთ ჩაბ. ცოცხალ ნედლ პარკზე. თესლის მისაღებად აუცილებლად საჭიროა აპრილის დამლევამდე წარმოდგენილ იქნეს პარკის ჩაბარების ბარათები შემდეგ დაწესებულებებში: ტფილისი—საბრეშუმო სადგურში (მუშტაიდი) თელავი—რევკომში (ამხ. საყვარელიძე და მაკარაშვილთან), ზესტაფონი—კოოპერატივთა კავშირში, ქუთაისი—საბრეშუმო სადგურში (ბაღის ქუჩა) ხონი—ადგილობრივ კოოპერატივები, ლანჩ-ჰუთი—კოოპერატივში, სამტრედიაში—კავშირ „კოხა" და ამხ. გ. სიხარულიძესთან, ვანი—რევკომში (ივ. კალანდაძესთან). ცაგერი (ლეჩხუმი)—რევკომში (დ. წულუკიძესთან. [illegible]—(რაჭა) რევკომში (ამხ. ივ. ქაქიაშვილთან), საჯავახო—კოოპერატივთა კავშირში, [illegible]—კოოპერატივში, ჩოხატაური კოოპერატივთა კავშირში, ბაღდადი—რევკომში, ოზურგეთი. კოოპერატივთა კავშირში, ნაგომარი—კოოპერატივში, ხოტევი კოოპერატივთა კავშირში, სუპსა კოოპერატივში (ამ. ღოღოლიძესთან). ლანჩხუთში—კოოპერატივთა კავშირში, აბაშა (სამეგრელო)—კოოპერატივთა კავშირში, სახმ. კოოპერატივში, ახალ-სენაკი—რევკომში (ამ. სულუქიძესთან), ხონი—კოოპერატივი, ზუგდიდი—რევკომში, და კოოპერატივთა კავშირში, ოჩამჩირე ივ. ბეგიასთან და ოჩამჩირე-დრანდაში სუხუმის კოოპერატივთა კავშირში.

საბრეშუმოების ყურადღებას მივაქცევთ შემდეგს: ყველა მეაბრეშუმესთვის ცნობილია, რომ აბრეშუმის პარკის კარგი მოსავალი მხოლოდ მაშინ შეიძლება მივიღოთ, როცა თვითონ თესლიც კარგი თვისებისაა. ამისათვის მეაბრეშუმეს [illegible] შემდეგს სადი თესლის შემოწმება. ჩვენში, სამწუხაროდ, ჯეროვანად ეს საქმე ორგანიზებული არის დაყენებული. ამისი მოწყობა-მოგვარება ეკუთვნის უმთავრეს მოვალეობას, როგორც მთავრობის სპეციალურ დაწესებულების, ისე საზოგადოებრივ სასოფლო-სამეურნეო ორგანიზაციების და კოოპერატივებისას. დღევანდელ პირობებში სასურველია ჩვენმა მეაბრეშუმეებმა მიაქციონ ყურადღება შემდეგს:

ა) უმთავრესი ნიშანი ჭიის თესლის კარგი თვისებისა ის არის, როცა მასში სრულიად არაა ავადმყოფობა პებრინა, რომელიც ძლიერ მავნებელია აბრეშუმის ჭიისათვის.

ბ) ავადმყოფობის შემჩნევა თესლში მხოლოდ მიკროსკოპით შეიძლება.

რადგან ჩვეულებრივ მეაბრეშუმეებისთვის მიკროსკოპის ხმარება სულ მიუწვდომელია, ამისათვის ტფილისის [illegible] ბრეშუმო [illegible] მიერ შემოიღეს თესლის მიკროსკოპით გამოკვლევა [illegible] და მიხედვით, თუ რა თვისებისაა შემოწმებული თესლი, ყოფს მას ორ ხარისხად და აკრავს სხვა და სხვა ფერის ბანდეროლს.

ა) პირველი ხარისხის თესლი ის არის, რომელშიაც სრულიად არაა პებრინის ავადმყოფობის ნასახი. ამისთანა [illegible] ლიან კოლოფებს შემოკრული აქვს [illegible] თრი ბანდეროლზე წარწერით „[illegible] რინოა" და დაბეჭდილია ლუქით.

ბ) მეორე ხარისხის თესლი, [illegible] ცოტა პებრინიანია, მაგრამ ჭიის [illegible] კვებას და პარკის მოსავალს ისე [illegible] ავნებს. ასეთ თესლიან კოლოფებს [illegible] მოკრული აქვს ლურჯი ბანდეროლი ზედ წარწერით „საშუალო" ისიც დაბეჭდილია ლუქით.

გ. პარკის კარგი მოსავლის მისაღებად საკმარისი არ არის მარტო [illegible] თესლის შეძენა, საჭიროა კიდევ [illegible] დეგი პირობების შესრულება:

ა) თესლი უნდა შეიძინოს მეაბრეშუმემ თავის დრომდე—მარტსა და აპრილში, ყოველ შემთხვევაში არა უგვიანეს აპრილის ბოლოსა. წელს, მაგალითად თესლის შეძენა არ უნდა გადასცილდეს პირველ მაისს და თავრობის [illegible] დადგენილებით თესლით ვაჭრობა [illegible] ხაზსულ დროის შემდეგ აკრძალულია.

ბ) მეაბრეშუმემ უნდა შეიძინოს [illegible] ლოდ იმდენი თესლი, რამდენისათვის [illegible] ექნება საკმაო თუთის ([illegible] ფოთოლი და საჭ. სახლი.

გ) ექვს ან შვიდ მასხლიან კოლ[illegible] თესლიანი გამოკვებისას [illegible] კვებად საჭიროა 40 [illegible] ანუ 60 საშუალო სიდიდის ხე და საჭიროა [illegible] რომელშიაც დაახლოვებით თავსდება 276—322 კუბიკური არშინი [illegible] ოი.

დ) მეაბრეშუმემ კარგათ უნდა [illegible] დეს, რომ თუ მას აქვს საკმაო [illegible] ლი და საჭ. სახლი, [illegible] ლოფ თესლის ჭიისათვის და [illegible] ან სამ კოლოფ თესლს [illegible] [illegible]

[illegible]

ი. ქუთათელ[illegible]

ილუსტრირებული [illegible]
[illegible]

ჩაბარდა [illegible] 1920 წელს [illegible] ტფილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის [illegible] ფაკულტეტ[illegible]
[illegible] სტუდენტი გ. [illegible]

ექიმი
ნ. ა. არ[illegible]
[illegible] სქესობრივი ავადმყოფობა, [illegible] ტრიპერი და შედეგები.
[illegible] ქ. 5, [illegible] მიღება 10—12 საათ. სად. 5—7 ს.

სტამბა „სახალხო საქმე" კალოუბნის ქუჩა № 14. ს. ფ. ხ. [illegible]